

OSMAN AKYÜZ İLE KATILIM BANKACILIĞI ÜZERİNE...

Röportaj: *Ufuk ALTINBAŞ*

Faizsiz ekonominin merkezi katılım bankacılığıdır, katılım bankacılığının da merkezini Türkiye Katılım Bankaları Birliği oluşturuyor. Dolayısıyla dergimizin ilk sayısında Türkiye Katılım Bankaları Birliği Genel Sekreteri Sayın Osman Akyüz Bey ile röportaj yaptık. Öncelikle röportaj talebimizi nezaketle kabul edip, bizi sıcak bir atmosferde ağırlayan Osman Akyüz Bey'e çok teşekkür ederiz. Bu ortamın oluşumuna vesile olan TKBB Tanıtım ve İstatistik sorumlusu Aydın Yabanlı Bey'e de ayrıca teşekkür ederiz.

Okuyucularımızın ilgisini çekecek sektörle ilgili merak edilen soruları Sayın Akyüz'e yönelttik. Umarız ilginizi çekecek ve keyifle okuyacağınız bir söyleşi olmuştur.

Soru: TKBB (Türkiye Katılım Bankaları Birliği) hakkında bize biraz bilgi verebilir misiniz?

Türkiye Katılım Bankaları Birliği, adından da anlaşılacağı gibi bir meslek birliğidir. Türkiye'de katılım bankalarının üye olmak zorunda olduğu bir Birliktir. 2002 yılında Bankacılık Kanunu'yla kuruldu. Bugüne değin faaliyet gösteriyor. Türkiye Bankalar Birliği'nin fonksiyonu ne ise, bu Birliğin de fonksiyonu, katılım bankaları açısından aynı. Kamu tüzel kişiliği gücü ve Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin yayınladığı bir statüsü var. O statü çerçevesinde faaliyet gösteriyor. Statüde yetkileri, hakları, nasıl çalışması gerektiğine ilişkin belirlemeler var. Esas alanı, katılım bankalarıyla il-

gili haksız rekabet konusunda haksızlığı gidermek; katılım bankacılığı mesleğinin gelişimini sağlamak; bu işi hem kamu nezdinde hem de kamuoyu nezdinde temsil etmek; katılım bankacılığını, faizsiz bankacılığın gelişimini memleket içinde ve dışında takip etmek; bu konudaki eğitim, konferans, seminer faaliyetlerini organize etmek; kamuoyunu katılım bankacılığında bilgilendirmek, kamuoyu oluşturmak, bankalar arasındaki meslek birliğini, ahengini sağlamak. Bu birliğin belli başlı görevleridir.

Soru: 2015 yılı başı itibarıyla katılım Bankalarının rakamsal büyüklükleri nedir ?

Nisan sonu itibarıyla katılım bankalarında toplanan fonların büyüklüğü 70 milyar TL, kullandınlan fonlar 75 milyar TL, katılım bankalarımızın aktif büyüklüğü toplamda 112.4 milyar TL lik seviyeye ulaştı. Toplam dört bankamızın bugün itibarıyla 1011 şubeleri ve 16.581 personeli var.

Soru: Katılım bankalarının pazar payı şu an hangi düzeydedir?

Mart sonu itibarıyla 4 bankamızın tüm bankalar arasındaki pazar payı oranı toplanan fonlarda %6, kullandınlan fonlarda %5.4, aktif toplamında da %5.1'dir.

Soru: 2014 Yılı genel anlamda Katılım Bankacılığı sektörü için nasıl geçti? Öne çıkan önemli gelişmeler olduysa bahsedebilir misiniz ?

Sektör genelde olumlu geçti 2014'te, bir üyemizin özel durumu hariç diğer üyelerimizle aktiflerde %33, toplanan ve kullandınlan fon-

larda %31 oranında büyüme sağlandı. Son 10 yıldır zaten Türkiye de katılım bankacılığı ortalama % 25 -% 30 civarında büyüme sağlıyor. Geçen yılda da o faaliyet sağlanmış oldu. Katılım bankaları hem yeni şube açma hem de hizmet ağını geliştirme konusunda 2014'te de olumlu gelişmeler kaydettiler.

Soru: 2013 Yılında Katılım Bankacılığı ve Faizsiz Finans çalıştayı yapmıştınız. Bu çalıştayan olumlu sonuçlarını aldınız mı? Bu tarz çalıştaylar yapmaya devam edecek misiniz?

Evet, BDDK ile birlikte bir çalıştay yaptık; faizsiz finans ve katılım bankacılığı çalıştayı. Çalıştayda tespit edilen meseleler sorunlar ve konular rapor halinde yayınlandı. İstanbul Finans Merkezi projesi kapsamında o rapor dikkate alındı. Kalkınma Bakanlığımızın koordinasyonunda İstanbul Finans Merkezi projesinde Türkiye'de faizsiz bankacılığı nasıl geliştirebiliriz şeklinde 7. bileşen olarak kapsama alındı. O konuda çalışma grupları oluşturuldu, ilgili kuruluşlarla birlikte biz de çalışmaya devam ediyoruz. Biz finans çalıştayıyla hareketle Türkiye Katılım Bankacılığı Strateji Belgesi adı altında bir belge hazırladık, yakın dönemde kamu oyu ile paylaşmış olacağız. Türkiye Katılım Bankacılığı Strateji Belgesi hakkında çalışma, Birlik olarak uluslararası bağımsız bir kuruluşa bizim koordinasyonumuz ve yönlendirmemiz dahilinde yaptırıldı. Bu çalışma hem çalıştayan neticelerinin hayata geçirilmesini, hem de katılım bankacılığı önümüzdeki 10 yılda nasıl bir stratejik

plan çerçevesinde faaliyet göstereceğini içeren bir çalışma.

Soru: 2014 Mayıs ayında Diyanet İşleri Başkanlığı ile birlikte bir çalıştay daha düzenlendi. Bu çalıştaydan sonra Diyanet İşleri Başkanlığı ile aranızda bir protokol yapıldı mı ? Bu çalıştaylar rutin olarak devam edecek mi ?

Diyanet İşleri Başkanlığı ile Ankara'da 2014 Mayıs ayında bir günlük bir toplantı düzenledik.

Bizim yaptığımız iş bir yerde Diyanet İşleri Başkanlığı'nı da ilgilendiriyor, bizim müşterilerimiz bize para yatıranlar, finansman kullananlar bizim işimizle ilgili sorularını Diyanet İşleri Başkanlığına yansıtıyorlar, oradan görüş alıyorlar. Oradan aldıkları görüşlerle hareket ediyorlar. Dolayısıyla Diyanet İşleri Başkanlığı ve Din İşleri Yüksek Kurulu ile yakın ilişki kurma gündeme geldi. Bu çalıştayda Din İşleri Yüksek Kurulu'na iletilen sorunlar, sorular gündem mevzuu yapıldı, tartışıldı. Katılım bankalarının uygulamaları izah edildi. Her katılım bankasından bir arkadaşımız o toplantıya katıldı, çok verimli bir çalışma oldu. Biz Diyanet İşleri Başkanlığı ve Din İşleri Yüksek Kurulu-

lu'yla bundan böyle yakın işbirliği halinde çalışacağız. Zaten katılım bankacılığı ile ilgili bir danışma kurulu kurma projemiz var burada da Diyanet İşleri Başkanlığı temsilcisi yer alacak.

Soru: Yeni Kamu Katılım Bankaları kuruyor. 2015 yılı içerisinde kaç tane Katılım Bankası kurulmuş olacak?

Ziraat bankası bu ay 29 Mayıs'ta faaliyete geçiyor, bu anlamda kamuoyuna bir deklarasyon da yaptılar. Faaliyet izni aldıktan sonra 1 ay içerisinde de Birliğimize üye olacaklar. Halk Bankası katılım bankası kuracağını açıkladı, sanıyorum senenin ikinci yarısında kurulmuş olacak. Vakıflar Genel Müdürlüğü bir katılım bankası kuracak, kuruluş hazırlıkları devam ediyor.

Soru: Yeni katılım bankalarının sektöre etkileri sizce nasıl olacak?

Yeni katılım bankaları bir rekabet getirecek, mevcutlarla rekabet edecek. Büyük resme baktığımızda ciddi bir katkı getirecek diye düşünüyorum. Çarşıda dükkan sayısının artması, işi büyütür. Şimdiye kadar çok geliştiremediğimiz kar zarar ortaklığı, muşareke, mudarebe dediğimiz yani kaynak kullanma metodlarını çok geliştiremedik. Bu alanlarda bundan son-

ra biraz yoğunlaşma olacaktır diye düşünüyorum. Sektöre sinerji oluştururlar, sektörü büyütürler, sektöre ilave kaynak oluştururlar. Bankacılık parayla yapılan bir iş, sermaye gerektiriyor. İnşallah getirilecek sermaye bu işi büyütür.

Soru: 2015 yılında sektörle ilgili başka bir gelişme olacak mı?

Yeni bankalar geliyor, sektörde yeni ürün geliştirmeye ihtiyaç var. Bankalarımızda yoğun bir şekilde yeni ürün geliştirme çalışmalarına odaklanmış durumdadır. Yeni ürünler konusunda hem Birlik olarak biz, hem de bankalarımız yoğun bir çalışma temposu içindeyiz. Sektörün büyütülmesi, daha geniş halk kesimiyle irtibatlandırılması açısından bunlara ihtiyaç var. Bu faaliyetler devam edecek. Sevindirici olan kamunun, yani devletin hükümetin daha doğrusu kamu otoritesinin bu işe sahip çıkıyor olması. Özellikle İstanbul'u finans merkezi yapma projesinin bir parçası da faizsiz bankacılık, faizsiz finans ve katılım bankacılığı. Dolayısıyla dünyada rekabet edebilir bir sektör oluşturma hedefimiz var, hem hükümetin hedefi, hem de bizim hedefimiz. Bunun için de tabi yenilikler yapmak yeni ürünler geliştirmek, daha ucuz ve etkin finansal hizmet ürete-

biliyor hale gelmek gerekiyor. Bu hedefler doğrultusunda çalışıyoruz. Sevindirici olan bütün ilişkide olduğumuz kamu kuruluşlarıyla Hazine, Merkez Bankası, BDDK, SPK hepsi nasıl sektörü geliştirebilir diye gayret içerisindedir, bu da bizi son derece memnun ediyor.

Soru: Katılım bankacılığı üzerine son olarak neler söylemek istersiniz?

Ben bu işi bir maraton olarak görüyorum; kısa vadede hiç bir şeyin çok hızlı büyümesini geliştireceğini düşünmemek lazım. Hayalci olmamak lazım, sağlam gelişmeler sürdürülebilir uzun vadede olur. Elhamdulillah bugün Türkiye'de katılım bankacılığı var, klasik bankacılığın yanında tamamlayıcı olarak bankacılık sektörüne eklenmiş durumda, bir talebe cevap veriyor. Önemli olan onun büyütülmesi, geliştirilmesi zeminin sağlanması. Hukuki zemin, organizasyon yapısı, insan kaynağı bunların hepsi oluşturuldu. 30 sene geçmişi var, çok kısa bir zaman süreci değil, ancak bu sektör dünyada da, Türkiye'de de yeni. Faizsiz esasla bankacılık işi dünyada çok yeni. Bankacılık deyince en önce akla faiz geliyor, faizi elimine edecek bir bankacılık modeli bizde de dünyada da çok yeni bir kavram. Bu yüzden bunun uygulamasında bazı tartışmaların olması gayet doğal. Ürün geliştirmesi, gelişim süreci, bunun akademik arka planı eleman meselesi, formasyon, bunlar hemen olacak işler değil. Dolayısıyla bir de tabi işi öğrenirken bir fatura da ödüyoruz, fatura ödemediğimiz müesseselere kavuşmak da mümkün değil. Geldiğimiz noktada bankacılık sektörünün % 5'i katılım bankacılığı. Bunu çok yadsımamak lazım. 30 sene önce hiç yoktu, bugün % 5, bin küsur şube var. Toplam bankacılıkta 12000 şube var. Büyüklük cesametle ilgili 4 tane burada banka var, diğer tarafta 46 tane banka var. Türkiye'de bankacılık 100 küsur senedir var. Faizli bankacılık dünyada kökleşmiş yerleşmiş birkaç yüz senelik geçmişi olan bir sektör. Siz bir şekilde

ona ekleniyorsunuz, bu da çok kolay bir şey değil. Dünyada da bu endüstri çok yeni. Türkiye modeli reel bir model, hamdolsun iyi de netice veriyor, bizim çok dikkatli olup çalışmamız lazım.

Son olarak Türkiye'de ilk ve tek faizsiz ekonomi dergisi olan EkoReel hakkında ne söylemek istersiniz ?

Açık söyleyeyim, bu tür yayınlara ihtiyaç var. Hem kamuoyu oluşturma açısından hem bilgilendirme açısından. Hem fikhî anlamda, hem de operasyonel anlamda meselelerin sorunların daha iyi izah edilmesi anlamında çok ciddi katkısı olacağını düşünüyorum. O açıdan da inşallah derginiz hayırlı olur, başarılı olur. Biraz sabırlı olun, inşallah zaman içerisinde zemin bulur. Bu sektör büyüyecek gelişecek çünkü bu ülkede faizsiz esasta iş yapmak isteyen insanların var. Onların ihtiyaçlarına karşılık gelmesi açısından önemli, hayırlı olsun.

Osman AKYÜZ

Genel Sekreter

Türkiye Katılım Bankaları Birliği